

KEIR GILES

**VENÄJÄN
SOTA
JOKAISTA
VASTAAN**

ja mitä se sinulle merkitsee

DOCENDO

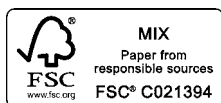
KEIR GILES

**VENÄJÄN
SOTA
JOKAISTA
VASTAAN**

ja mitä se sinulle merkitsee

Suomentanut Kyösti Karvonen

DOCENDO

Englanninkielinen alkuteos

Russia's War On Everybody and what it means for you

Copyright © Keir Giles 2022

This translation of *Russia's War on Everybody* is published by Docendo by arrangement with Bloomsbury Publishing Plc. Suomenkielinen laitos © Kyösti Karvonen ja Docendo 2022

Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Tämän teoksen tekstin ja kuvien jäljentäminen ilman lupaa painamalla, monistamalla, skannaamalla tai muilla tavoin kielletään tekijänoikeuslain mukaisesti.

Kansi: Jussi Jääskeläinen

Taitto: Jukka Iivarinen, Taittopalvelu Vitale

Kustantaja:

Docendo Oy, Jyväskylä

Puh. 044 7270 250

info@docendo.fi

www.docendo.fi

ISBN 978-952-382-514-7

Painopaikka: Scandbook UAB, Liettua 2022

SISÄLLYS

KIITOKSET	11
ALKUSANAT SUOMENKIELISEEN LAITOKSEEN	13
ESIPUHE	23
Tästä kirjasta	23
Silminnäkijöistä	26
”Venäjistä” ja ”länneistä”	29
Miten tähän jouduttiin	31
1 MIKÄ TEKEE VENÄJÄSTÄ ERILAISEN?	37
Miksi Moskova käyttäytyy niin kuin käyttäytyy?	37
Eri aaltopituudella	39
Sama maanosa, eri vuosisata	46
Paluu imperiumiin	49
Emmekö voisi vain tulla toimeen keskenämme?	58
Ymmärtääksesi Venäjää luovu epäuskosta	70
2 POLITIIKKA: SODANKÄYNTIÄ TOISIN KEINAIN	74
Propagandaa kotirintamalla	74
Sota historiaa vastaan	78
Sensuuria ja eristämistä	88
Kurinpalautus	95

Venäläiset köyhtyvät.....	99
Vainoharhaisuutta kotona ja ulkomailla	102
Parhaat viholliset.....	106
Lue teksti tarkasti	117
3 EI SOTA EIKÄ RAUHA	127
Suoraa vaikutusvaltaa – Trump ja brexit	128
Horjutusta ja vaikutusvaltaa.....	133
Vaikutusvalta ja ”pehmeä valta”	142
”Aktiiviset toimenpiteet”	149
Murha tilauksesta	155
Mitä tehdä?.....	160
Valmistautumista sotaan	166
4 MITÄ VARTEN VENÄJÄN ARMEIJA ON OLEMASSA	174
Venäjä ja sen asevoimat.....	174
Asevoimien uudelleenrakentaminen	179
Miten länsi vastaa	185
Sotilaallista pelottelua	193
Ukraina.....	201
Rauhaa turvaamassa	205
5 KUKAAN EI OLE LIIAN MERKITYKSETÖN	214
Disinformaatiota verkossa.....	216
Luovu epäuskosta.....	224
Venäjä ja lännen tiedotusvälineet.....	231
Ihmisten maalittaminen.....	237
Kävimme teillä, mutta ette olleet kotona	243
Kukaan ei ole liian merkityksetön	249
Globaaliksi vallaksi	255

6 AULIIT APURIT	264
RIKE ja mahdollistajat	264
Raha	271
Ideologia	275
Kompromissi.....	276
Ego	277
Lontoon fasilitaattorit	283
Ranska, Saksa ja EU.....	291
7 BISNESTÄ, VALTIOMIESTAITOA JA RIKOLLISUUTTA	298
”Vakuutus korvaa sen”	307
Valitse kohteesi	313
Palaset yhteen	317
Viro vuonna 2007 – ei vain kyberia	324
Yön sudet	328
Mitä tehdä asialle.....	332
8 MITÄ TULEE SEURAAVAKSI	336
Vaaran merkkejä	340
Mitä voidaan tehdä?.....	344
LOPUKSI	353
HAASTATTELUT	357
VIITTEET	359

Tämä kirja on omistettu Vladimir Vladimirovitš Putinille
kiitokseksi siitä, että hän on viimeinkin vakuuttanut
maailman siitä pahasta, jota hänen maansa haluaa yhä tehdä
– ja tarpeesta puolustautua sitä vastaan.

Kiitokset

Tämä kirja on rakennettu todellisten ihmisten todellisista kertomuksista. He ovat pieni otos niistä erittäin monista ihmisistä ympäri maailmaa, joiden elämään on vaikuttanut suoraan Moskovan pyrkimys käyttää valtaansa kaikin mahdollisin keinoin. Esitän kiitokseni sekä vanhoille että uusille ystäväilleni ja kollegoilleni yli 20 maasta. He jakoivat kanssani joskus hyvin henkilökohtaisetkin kokemuksensa joutumisestaan etulinjaan vastustaessaan Venäjää. Mutta oikeastaan meidän pitäisi kiittää maailmanlaajuisesti kaikkia, jotka pyrkivät suojelemaan itseään, perheitään, yhteiskuntiaan ja maitaan Venäjän heille ja meille haluamalta vahingolta.

ALKUSANAT SUOMENKIELISEEN LAITOKSEEN

On toki mahdollista tehdä kirjoja Venäjän valtion käyttäytymisestä ulkomailla käsittelemättä suuremmin Suomen ja suomalaisten kokemuksia. Se ei silti ole kovin hyvä ajatus. Venäjän Ukrainassa käymä sota on korostanut enemmän kuin koskaan sitä, kuinka elintärkeää Euroopalle on ottaa huomioon Venäjän rajanaapurien kokemukset, kun se miettii, miten vastata Venäjälle. Kuten tämän kirjan toisesta luvusta käy ilmi, tämä olisi pitänyt ymmärtää jo aikoja sitten. Etulinjavaltioista Suomella on pitkältä ajalta kokemusta ja asiantuntemusta siitä, miten parhaiten vastata Venäjän haasteeseen. Se ei johdu vain historiallisesta kokemuksesta. Suomi tunnistaa nykyäänkin itärajojensa takaa tulevat laaja-alaiset turvallisuusongelmat, jotka sisältävät paljon muutakin kuin vain avoimen sotilaallisen uhkan. Siitä seuraa, että Suomen kokonaisvaltainen lähestymistapa puolustus- ja turvallisuuskysymyksiin on esimerkki lännempänä sijaitseville ja sen takia vähemmän suorassa vaarassa oleville maille. Ja juuri ei-sotilaalliset uhkat ovat tämän kirjan pääaihe.

Nämä ovat kaikki hyviä syitä sille, miksi Suomi esiintyy niin paljon tämän kirjan hakemistossa. Osoittamistani avoimista ja epämääräisistä kiitoksista hyvin suuri osuus menee ihmisille,

jotka joko ovat Suomessa tai ovat sieltä kotoisin. Siksi olenkin erittäin hyvilläni siitä, että tämän kirjan ensimmäinen vieras-kielinen laitos ilmestyy suomeksi. Esitän vielä kerran kiitokseni Docendon työryhmälle, joka on tukenut tätä kirjaa alkuvaiheista lähtien.

Iloitsen myös siitä, että sen jälkeen, kun tämän kirjan ensimmäinen versio valmistui, läntiset hallitukset ovat ryhtyneet joihinkin pieniin toimiin tehdäkseen tekstini tarpeettomaksi. Joitakin tässä kirjassa kuvattuja näkyvimpiä heikkouksia ja itseaiheutettuja vaurioita on alettu korjata. Propagandakanava RT:llä ja Sputnikilla ei ole enää etulyöntiasemaa, josta ne voisivat vapaasti lietsoa levottomuutta eurooppalaisissa yhteiskunnissa. Britannian kaltaiset maat ovat lopultakin ryhtymässä ensimmäisiin varovaisiin toimiin puolustaakseen tyhjiä maaleja, joita ne aikaisemmin tarjosivat Venäjän tiedustelupalveluille. Venäjän vanhakantaiset imperialistiset tavoitteet on alettu lopultakin tunnustaa pitkin Eurooppaa ja Pohjois-Amerikkaa. Tässä on auttanut suuresti se, että Venäjä itse on pudottanut teeskentelevän naamionsa. Tehdesään niin Venäjä on vetäissyt maton alta ulkomaisilta puolustajilta, jotka väittivät vuosikymmeniä, että Venäjän aggressiiviset toimet olisivat olleet itsepuolustusta.

Tämän kirjan viimeistelyn jälkeen tapahtunut suurin turvallisuuspoliittinen muutos on silti tietysti se, että Suomi ja Ruotsi ovat lopullisesti matkalla kohti Naton jäsenyyttä. Jäsenyydestä tulevat lisähyödyt ovat vähemmän dramaattisia Suomelle kuin niille maille, jotka ovat investoineet sitä vähemmän kyvykkäisiin ja vahvoihin puolustusvoimiin. Nato-jäsenyyden toinen puoli on kuitenkin kiistaton: Suomen pohjoismaisten ja balttilaisten naapurimaiden turvallisuus paranee valtavasti. Nimenomaan kollektiivinen turvallisuus, jossa kaveria ei jätetä, on Naton voiman ja potentiaalin ydin.

Suomen viimein tekemä päätös liittyä Natoon ei sinänsä ollut yllätys. Poliitikassa ja julkisessa mielipiteessä tapahtunut nopea ja äkillinen muutos oli hätkähdyttävä. Yli vuosikymmen sitten olin mukana kirjoittamassa tutkimusta Britannian puolustusministeriölle Suomen Nato-optiosta. Toisin kuin ehkä missään muussa asiassa Euroopan muuttuvassa turvallisuustilanteessa, jäsenyyden puolesta ja sitä vastaan puhuneet näkökohdat pysyivät Suomessa silmiinpistävän samoina. Itse asiassa täsmälleen samat kysymykset pitivät kutinsa vuoden 2022 alussa kuin vuonna 2009, jolloin edellinen tutkimus julkaistiin. Siitä huolimatta jotakin muuttui vuonna 2022.

Venäjän naapurimaissaan vuosina 2008 ja 2014 tekemät aluevaltauksiset eivät näyttäneet aiheuttavan värähdystäkään Suomessa Nato-jäsenyyden suosiota koskeneissa mielipidemittauksissa. Kun Nato-jäsenyyden kannatus nousi yhtäkkiä jyrkästi, kaltaiseni ulkopuoliset tarkkailijat alkoivat aprikoida, mikä oli nyt niin eri lailla, että julkinen mielipide kääntyi näin massiivisesti. Suomalaisyöstävät olivat toki vihjailleet minulle vuosien mittaan, että jotakin tällaista saattaisi tapahtua. He kertoivat suomalaisen politiikan erityispiirteestä, jonka mukaan tietyissä kysymyksissä kukaan ei todennäköisesti hyppää ennen kuin kaikki hyppäävät. Ja tässä tilanteessa Suomi lopulta hyppäsi.

Kun Suomi oli kertonut tavoitteestaan liittyä Natoon, oli kuin kohtalon ivaa, että se törmäsi Naton suureen ongelmaan, josta jäsenyyden epäilijät olivat varoittaneet. Ongelma on siinä, että yksimielisyyteen perustuvassa järjestössä yksittäisen maan kohtalo on yhden tai useamman jäsenmaan hyvän tahdon panttivanki. Turkin käyttäytyminen osoitti, että ”yhtenäisyys” on yhtä lailla Naton suurin heikkous kuin vahvuuskin. Turkin toiminta oli tuskin täysi yllätys niille Suomen hallituksen ja puolustusvoimien edustajille, jotka ovat aikaisemmin tehneet yhteistyötä Naton

kanssa. Turkin jarrutuspolitiikkahan on hyvin tiedossa liittokunnan sisällä. Se oli jo aikaisemmin käytännössä jäädyttänyt vuosikausia Naton kumppanimaidensa (myös Suomen) kanssa tekemää yhteistyötä. Turkin tekemä lehmänkäänös sekä Suomen ja Ruotsin poliittinen kiristäminen vahvistivat sen, mitä korkea-arvoinen venäläisdiplomaatti kertoi minulle ja kollegoilteni epätavallisen suorassa keskustelussa Lontoossa joitakin vuosia sitten. Hän sanoi Venäjän olevan sangen tyytyväinen siitä, että Turkki on Naton jäsen: Turkin jäsenyys palvelee paljon paremmin Venäjän intressejä verrattuna siihen, jos Turkki olisi ulkopuolella.

On myös niin, ettei Nato-jäsenyys ratkaise niitä haasteita, joita kuvataan tässä kirjassa. Koska Nato keskittyy lähes yksinomaan sotilaallisiin uhkiin, sen tehtäväkenttään eivät yksinkertaisesti kuulu monet muut ongelmat, joita Venäjä aiheuttaa sekä naapureilleen että kauempana oleville maille. Jopa kysymys siitä, katsotaanko kyberhyökkäykset osaksi Naton tehtäviä vai ei, on aiheuttanut tuskallisen pitkän keskustelun liittokunnan sisällä. Kiistaa ei ole vielääkään ratkaistu täysin. Sen takia kybersodankäynti kuuluu Natossa edelleen ”Nousevat turvallisuushaasteet” -osastolle, vaikka Naton useimmille jäsenmaille ja vihollisille kybersodankäynti onkin jokapäiväistä.

Sen sijaan ei-sotilaallisia uhkia hoidetaan teoriassa Euroopan unionissa ja käytännössä kansallisella tasolla – ja suuresti vaihtelevin tuloksin eri puolilla Eurooppaa. Kokonaisuomaanpuolustusta, josta Suomi ei ole luopunut koskaan, on kehitetty tyhjästä joissakin etulinjavaltoissa, ja sitä myös rakennetaan uudelleen joissakin niistä. Kokonaisuomaanpuolustus on tyystin vieras käsite joillekin maille, jotka uskovat olevansa tarpeeksi kaukana Venäjästä ollakseen joutumatta sen kohteiksi.

Kokonaisturvallisuuden kannalta ei ole silti juurikaan epäilystä siitä, että liittymisen jälkeen Nato-jäsenyydestä koituu Suomelle

merkittävästi nettohyötyä ja että Suomen jäsenyys tuo rutkasti lisähyötyjä sen naapureille. Toisin kuin alueen muut Nato-maat, Suomi ei joutu turvautumaan ulkomaisten joukkojen läsnäoloon varmistaakseen uskottavan puolustuksensa. Itämeren ylittävä keskinäinen tukiverkosto tekee alueesta vahvemman ja turvallisemman kuin koskaan ennen ja poistaa loputkin epäilyksen poikasesita, joka on saattanut koskea sitä, kuinka vahvoja keskinäiset sitoumukset ovat. Nuo sitoumukset kulkevat molempiin suuntiin: ne takaavat Suomelle avun muista jäsenmaista ja Suomen tuomiset Natoon. Sitoumusten ansiosta päiväjärjestyksestä poistuvat esimerkiksi pitkään jahkaillut kysymykset pääsystä Suomen ilmatilaan ja merialueelle konfliktitilanteessa. Tämän ansiosta purkautuu kokonaan kolmen Baltian maan strateginen eristäytyneisyys, joka on vienyt erittäin paljon energiaa Naton suunnittelijoilta ja ulkopuolisilta kommentaattoreilta.

Yksi suurimmista Suomessa tunnetuista Nato-jäsenyyden huolenaiheista liittyi Venäjän mahdollisiin vastatoimiin täysjäsenyyttä edeltävänä herkkänä aikana. Venäjän vaimea reaktio (ainakin toistaiseksi ja ainakin julkisesti) on osoittanut huolen perusteettomaksi. Tämä tukee argumenttia, että Natoon liittyminen on Suomelle täysin looginen ja suhteellisen pieni askel, johon Venäjä on omasta puolestaan täysin valmistautunut. Suomea, Ruotsista puhumattakaan, oli pidetty jo pitkään Venäjän kannalta menetettynä tapauksena ja täysinmittaisena lännen leirin jäsenenä. (Näin on siitä huolimatta, että läntisten lehtien lukuisissa pääkirjoituksissa Suomea on kuvattu itsepintaisesti ”puolueettomaksi” ja ”Venäjän ja lännen välissä” olevaksi maaksi.) Väistämätön johtopäätös on tälläkin kertaa, että Suomeen mahdollisen Nato-jäsenyyden takia vuosia ja vuosikymmeniä kohdistunut uhoaminen, retoriikka ja uhkailu olivat pelkkää tyhjää puhetta. Johtopäätös on uusi arvokas opetus myös sen kannalta, kun arvioidaan

Venäjän jatkuvasti esittämiä sinnikkäitä vihjauksia sodan laajentumisesta ja ydinaseista, jollei sota Ukrainassa suju Venäjän mielen mukaan. Kaiken kaikkiaan Suomen ja Ruotsin vastaus Ukrainaan hyökkäämiseen on kouluesimerkki siitä, miten Venäjän presidentin Vladimir Putinin suunnitelmat johtavat aiottua päinvastaiseen tulokseen. Tästä on kirjassa monia muitakin esimerkkejä.

Kaikki uutiset eivät tietenkään ole hyviä. Alussa oltiin iloisen yllättyneitä siitä, että Saksa lupasi satsata järkevästi puolustukseensa ja olla mukana Euroopan turvallisuudessa tavalla, joka sopii Saksan kokoiselle tärkeälle maalle. Iloon ei ole kuitenkaan ollut aihetta enää aikoihin. Saksan asevoimien luvattua uudistamista ei tapahdu. Liittokansleri Olaf Scholz tekee kaikkensa kieltääkseen Ukrainalta sen tarvitseman avun ja liehittelee Venäjää peräänkuuluttamalla ”vuoropuhelua”. Entinen liittokansleri Angela Merkel huomautti useita vuosia sitten, että Vladimir Putin toimii toisessa todellisuudessa. Nyt Saksa itse osoittaa hätkähdyttävää kykyä kieltää ja jättää huomiotta sitä ympäröivä todellisuus.

Saksa osoittautuu tällä tavalla yhtä paljon historiallisen trauman jälkiseurausten uhriksi kuin Venäjäkin. Seuraukset ovat vain olleet päinvastaisia. Venäjä käyttää tarmokkaasti sotilaallista voimaa ja laajentaa valtaansa joka suuntaan. Saksa näyttää päinvastoin olevan täysin kyvytön toimimaan meneillään olevassa kriisissä ja pystyy ainoastaan hautaamaan päänsä hiekkaan. Tilannetta vain pahentaa se, että Saksa on tehnyt itsestään vapaaehtoisesti riippuvaisen Venäjän energiasta. Vuosikymmenien mittaan varoitettiin toistuvasti siitä, mitä todennäköisesti seuraisi, kun Saksa rohkaisi Nord Stream -kaasuputkien vetämistä Itämeren pohjaan ja luopui ydinvoimasta. Saksa kielsi jälleen realiteetit, laittoi harkitusti taloutensa herkät paikat ruuvipenkkiin ja kutsui Venäjän kiristämään ruuvia milloin vain se niin halusi. Seuraukset tunnetaan halki Euroopan. Saksan Putinille antama apu tehdä energiasta

mahdollisimman tehokas ase on antanut Venäjälle voimakkaan vipuvarren, jolla se on ottanut kohteikseen Ukrainan ulkomaisia tukijoita ja hakenut sekä poliittista että taloudellista vaikutusvaltaa saavuttaakseen tavoitteet, joihin se ei ole päässyt sodalla. Saksan itsepintainen piittaamattomuus todellisuudesta on tullut Ukrainalle ja muulle maanosalle kalliiksi.

Maanosan muut maat käsittävät, ainakin toistaiseksi, paremmin kuin vuosikymmeniin, kuinka ehdottoman välttämätöntä Venäjän patoaminen on. Aloittamallaan kolonialistisella uudelleenvalloitus sodalla Putin yritti yhdistää entisen Venäjän imperiumin maat. Sen sijaan hän yhdisti lännen Venäjää vastaan. Eri puolilla Itä-Eurooppaa olevien neuvostoaikaisten muistomerkkien poistamis- tai tuhoamisaalto symbolisoi sekä historiallisten että nykyisten Venäjä-suhteiden perustavanlaatuista uudelleenarviointia. Toisin kuin milloinkaan muulloin 80 viime vuoden aikana, nyt on luvallista puhua suoraan ja rehellisesti neuvostovallasta ja siitä, miten se tuotiin ja pantiin toimeen alueella väkivalloin toisen maailmansodan aikana ja sen jälkeen. Moskovon narratiivit eivät enää hallitse sitä, miten historiaa opetetaan ja miten siitä keskustellaan. Näyttää siltä, että vanhojen tabujen viimeisetkin jäänteet, jotka rajoittivat Venäjän käyttäytymisen arvostelemista tai rehellistä keskustelua siitä, ovat lopultakin kaatumassa myös Suomessa uuden avoimuuden hengessä. Onkin jo korkea aika, ja myös tämä johtuu täysin Venäjän toimista. Muutos on näkynyt presidentti Sauli Niinistön sanoissa. Hän puhui elokuun puolivälissä vuonna 2022 suurlähettiläspäivillä Venäjä-suhteiden rikkoutumisesta ja jäljellä olevista yhteyksistä riippuvuuksina, ”joita voidaan käyttää meitä vastaan”. Saman vuoden toukokuussa Niinistö kehotti Putinia ”katsomaan peiliin”, jotta tämä ymmärtäisi Suomen ot-taman askeleen kohti Natoa. Näitä sanoja siteerattiin ympäri Eurooppaa.

Venäjän luonteen uusi ymmärtäminen on joissakin tapauksissa johtanut siihen, ettei myöntyväisyyksiä ja sovittelunhaluisiin suhtauduta enää yhtä suvaitsevaisesti, kun he kehottavat tunnustamaan Venäjän ”turvallisuuksuolet” ja ”oikeutetut intressit”. Laajentumishalua kuvanneiden Venäjän johtajien suoruus ja heidän ukrainalaisiin kohdistuvat kansanmurha-aikeensa ovat tehneet paljon helpommaksi ymmärtää ja selittää muihin naapureihin Venäjältä kohdistuvaa uhkaa. Pyrkimys rakentaa Venäjän imperiumi uudelleen – olipa se kuinka vainoharhainen ajatus tahansa – on selkeä uhka kaikille maille, jotka kuuluivat tuohon imperiumiin. Riippumatta Venäjän Ukrainassa käymän sodan lopputuloksesta sen sotilaallinen voima on tylsynyt merkittävästi. Biljoonia ruplia vuosikymmenien aikana maksanut Venäjän asevoimien uudistaminen joudutaan suurelta osin tekemään uudestaan. Venäjällä on käytettävissään monia muita työkaluja naapureitaan vastaan samaan aikaan, kun se rakentaa uudelleen sotilaallista mahtiaan. Ainoa asia, joka helpottaisi Suomen tapaisiin maihin kohdistuvaa vaaraa, olisi se, että Venäjä luopuisi lopultakin imperiumin rakentamista koskevista mielikuvitusleikeistään. Se edellyttäisi kuitenkin Venäjän johtajilta ja sen kansalaisilta maataan koskevaa perustavanlaatuista uudelleenajattelua.

Lukuisat ihmiset ovat toivoneet hyvin pitkään ”erilaisen Venäjän” esiin tulemistä. Länsimaiden politiikka on perustunut sängen usein todellisuuden sijasta tuollaisiin toiveisiin. Todellinen ja surullinen tosiasia on, että Venäjän johdon ja sen väestön merkittävän osan käsitykset eivät ole yksinkertaisesti kehittyneet tämän vuosisadan vaatimusten mukaisesti – osaksi siksi, että Venäjä kiistää sinnikkäästi oman menneisyytensä.

Tämä merkitsee vuorostaan sitä, että Venäjän uhkan pysyvään poistumiseen tarvitaan enemmän kuin sodan häviäminen. Uhkan poistuminen vaatisi sitä, että Venäjän johto muuttaisi radikaalisti

asenteitaan ja peruskäsityksiään. Tämä ei tule olemaan helppoa, eikä se tule tapahtumaan nopeasti. Myös ymmärrys tästä leviää lännessä. Sen seurauksena on kaatumassa toinenkin tabu, joka liittyy Moskovan vastuunkantajien vaihtamista koskevaan mieltintään tai sen mahdollisuuden kannattamiseen. Johdattelevaa ”regiimin vaihto” -termiä ei enää väistellä vaistomaisesti, koska ymmärretään, että regiimin todellakin pitää vaihtua. Jos ei pysty muuttamaan Kremlissä olevien ihmisten asenteita, ainoa vaihtoehto on vaihtaa Kremlissä olevia ihmisiä.

Johdon vaihtaminenkaan ei silti muuttaisi mitään, jos uusi johto edustaisi samaa vallalla olevaa venäläistä kulttuuritaustaa, jossa pidetään itsestäänselvyytenä oikeutta hallita naapureita kuin imperiumissa. Erityisen vaarallinen harhaluulo on ajatella, että Venäjän nykyisen käyttäytymisen takana olisi yksi mies ja että heti kun Putin olisi syrjässä, asiat paranisivat automaattisesti. Putinin esittämien näkemysten takana oleva ajatusmaailma on pitänyt Venäjän vallan luonteen sekä asenteet muita maita ja sen omia alamaisia kohtaan muuttumattomina vuosisatojen ajan. Ketjussa on ollut vain lyhyitä katkoksia esimerkiksi heti kylmän sodan päätymisen jälkeen. Tästä seuraa, että muutos Venäjän järjestelmän huipulla ei riitä tuomaan kestävää muutosta maan politiikkaan ja käytäntöihin. Tuollaista perustavanlaatuisempaa muutosta ei tapahtunut vuonna 1991, eikä sitä saattaisi tapahtua edes Venäjän Ukrainassa käymän sodan epäonnistumisen vanavedessä.

Kirjoitan loppusanoja tähän johdantoon syyskuussa 2022 samalla, kun kantautuu uutisia, että nopeasti etenevät Ukrainan joukot vapauttavat Venäjän miehittämiä alueita. Ukrainalaisten ja heidän ulkomaisten ystäviensä suunnaton riemu on todellista ja täysin oikeutettua. Mutta yhtä oikeutettuja ovat äänet, jotka varoitavat, ettei tämän taistelun tai edes tämän sodan voittaminen tule ratkaisemaan Venäjä-ongelmaa. Tulemme epäilemättä näkemään

monia vielä hätkähdyttävämpiäkin tapahtumia, kun Ukraina vastaa Venäjän maahanhyökkäykseen. Venäjä on osoittanut jatkuvasti olevansa valmis ja kyvykäs nielemään väliaikaiset tappiot ja takaiskut ilman, että sen peruskäsitykset omasta asemastaan ja suhteestaan ulkomaailmaan tulisivat haastetuiksi. Se merkitsee vuorostaan sitä, että niin pitkälle kuin voimme nähdä, Venäjän toinen sota, sota kaikkia vastaan, tulee jatkumaan. Toivon monien näillä sivuilla haastateltujen silminnäkijöiden lailla, että tämä kirja lisäisi tietoisuutta tuon toisen sodan luonteesta ja siitä, kuinka se kohdistuu kaikkiin – ja näin tehdessään auttaisi taistelemaan sitä vastaan.

Venäjä käy sotaa Ukrainaa ja länttä vastaan

Riippumatta Ukrainassa käytävän avoimen sodan lopputuloksesta Venäjän salainen sota jokaista vastaan jatkuu. Venäjä on kaikkien ongelma, eikä se ole häviämässä mihinkään.

Venäjä on käynyt salaista sotaa länttä vastaan peiteltysti jo vuosikymmeniä. Vihamieliset teot ulkomailla – toisinajattelijoiden myrkytykset, lentokoneiden alas ampumiset, vaaleihin puuttumiset, vakoilu, hakke-
rinti ja murhat – ovat pitkään olleet Venäjän normaalia toimintaa.

Miksi Venäjä käyttäytyy jatkuvasti näin?
Ja mitä se sillä saavuttaa?

Kirjassa kerrotaan, miksi ja miten Venäjä pyrkii lisäämään valtaansa kaikkialla. Keir Giles osoittaa, miten Venäjä toteuttaa käytännössä vihamielisiä toimenpiteitään eri puolilla maailmaa, ja kuinka kukaan ei ole liian merkityksetön joutuakseen sen kohteeksi.

Kirjassa on erillinen esipuhe suomalaisille lukijoille.

Keir Giles on Iso-Britannian johtava Venäjä-asiantuntija. Hän on perehtynyt laajasti Venäjän sotilaspolitiikan ja asevoimien kysymyksiin. Giles työskentelee Britannian ulkopoliittisen instituutin Chatham Housen tutkijana. Hänen edellinen teoksensa *Moskovan opit* ilmestyi suomeksi vuonna 2020.

Keir Gilesin edellinen kirja Moskovan opit avasi selkokielellä Kremlin "irrationaalista" logiikkaa. Uudessa teoksessaan hän osoittaa vakuuttavasti, miten Venäjän hybridisota voi kohdistua meistä kehen tahansa.

Hannu Himanen, tietokirjailija, suurlähettiläs emeritus

Vakuuttavaa tekstiä siitä, miksi Venäjä ei uhkaa vain länsimaita, vaan suoraan ja pahantahtoisesti jokaista.

Pavlo Klimkin, Ukrainan entinen ulkoministeri

Välttämätön kirja, joka auttaa ymmärtämään, miksi Venäjä on voitettava.

Ben Hodges, kenraaliluutnantti, USA:n Euroopan joukon entinen komentaja

KL 47.1

ISBN 978-952-382-514-7

DOCENDO